

Kroniek van een aangekor

JANINE

★★★★★

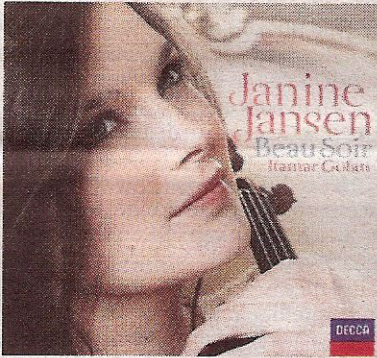
Regie Paul Cohen.
In 5 zalen.

Beweren dat Janine Jansen naar muziek luistert, doet haar belevenissen geen recht. Ze hoort, ziet, voelt en ruikt muziek. Met haar ogen het ene moment wijd opengesperd en dan weer gesloten, de wenkbrauwen op een eigen ritme meedansend, snuift ze de klanken op.

De eerste vijf minuten van de documentaire *Janine*, waar de violiste tijdens een repetitie toeleef naar haar solo in een vioolconcert van Beethoven, zijn van een overdonderende schoonheid. Daarna verbreekt filmmaker Paul Cohen de betovering enigszins, wanneer hij de beelden doorsnijdt met interviewfragmenten waarin Jansen uitlegt hoeveel druk er op haar staat.

Zonde is dat eigenlijk, zo veel voegt haar uitleg ook niet toe. Het is een dilemma waar de makers van *Janine* - zoals regisseur Cohen al uitlegde in interviews - nogal mee hebben geworsteld. Hoe vang je het innerlijk van een stervioliste die erom bekend staat dat ze zich in interviews altijd op de vlakke houdt?

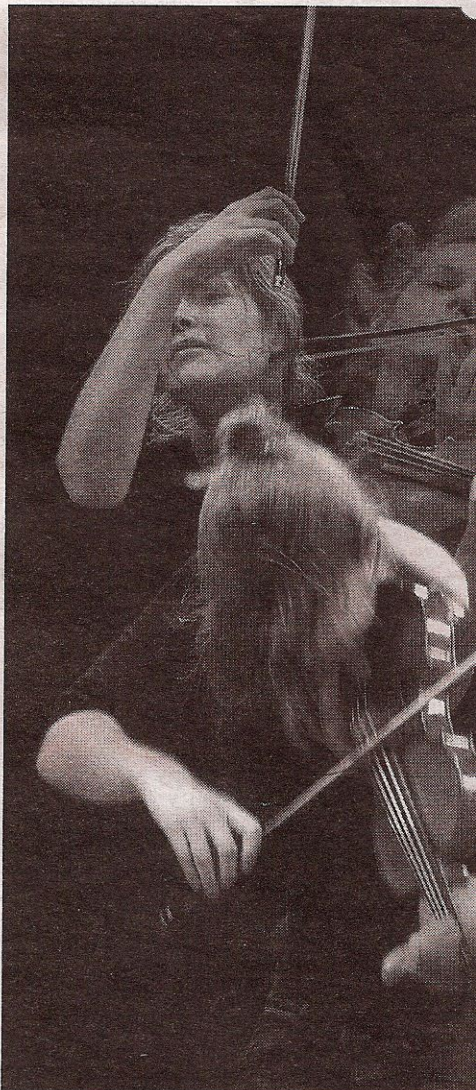
Niet door haar directe vragen te stellen. Het documentaireportret *Janine*, dat in première ging op het Nederlands Film Festival en daar - tot verrassing van velen - niet genomineerd werd voor een Gouden Kalf, is een prachtig voorbeeld van wat de omtrekkende beweging vermag. Neem de tijd (ze werd gedurende drie jaar gevolgd), omcirkel het onderwerp, wees aanwezig, spreek iedereen in de omgeving, en registreer genadeloos de momenten waarop de schijn wegvalt en de werkelijkheid zich aandient.

De vraag wat Jansen drijft, wordt volledig beantwoord in beeld, als ze musicceert

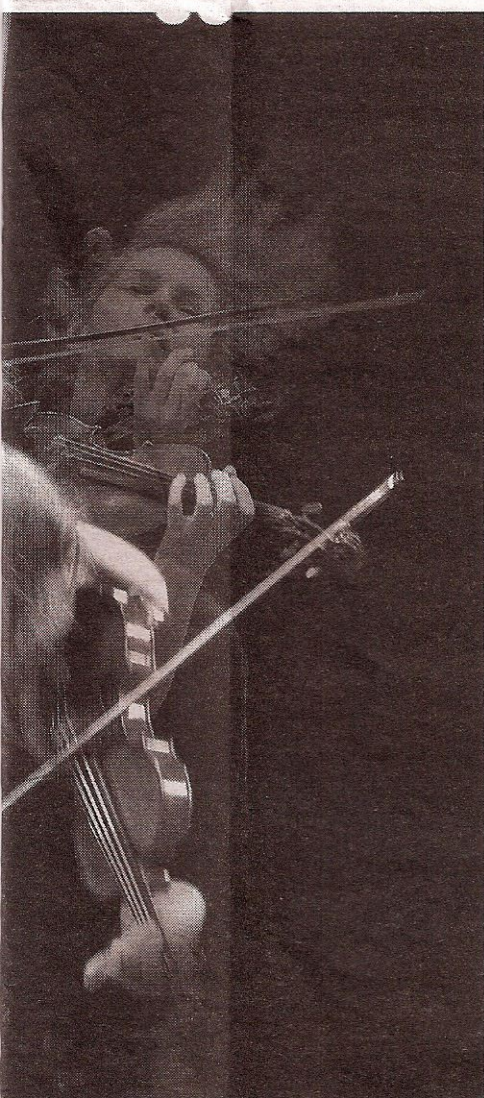
Het gerucht gaat dat Jansen instortte kort nadat ze de film voor het eerst zag. Het is te mooi om te ontzenuwen, en goed voorstelbaar: 27 augustus meldde ze op haar website dat ze op doktersadvies al haar concerten stopzet, tot nader order. Toen was de film al enige tijd af. Het maakt *Janine* een muzikale kroniek van een aangekondigde burnout, die op verschillende momenten sterk doet denken aan René Appels *Zij gelooft in mij*, waarin het leven van volkszanger André Hazes ineens stort.

Het moordende reisschema, de druk, de eenzaamheid, het opzitten aan diners en handjes schudden na afloop van een concert - Jansens gezicht doet soms pijn van het glimlachen, zegt een collega. Roem komt zichtbaar met een prijs. Maar meer dan dat, is het de totstandkoming van het eenmalige glossy tijdschrift *Janine*, die als een rode draad door de film loopt, en door Cohen handig wordt uitgebuit om te verbeelden

Voor zijn documentaire *Janine* heeft regisseur Cohen drie jaar lang gevolgd.

gekondigde burnout

... heeft regisseur Paul Cohen violiste Janine Jan-

hoezeer de violiste de greep op haarzelf kwijt is. Platter dan die van Jansen zijn uitgevers en platenboeren zelden. Parfums, shopping, BN-ers en zo min mogelijk klassieke muziek – dat is het juiste bladconcept voor hun vioolvamp. Vooral Paul Popma, marketing manager van Universal, zet zijn visie helder uiteen: ‘zoveel mogelijk Janine Jansens *shippen*, of dat nou linksom is of rechtsom.’

Eerlijk is hij daarbij wel: ‘vind je dat we je te veel uitbuiten Janine?’

In een van de meest memorabele scènes meent de violiste dat ze een dubbelinterview ingaat met vriend en fan Roger Moore, ten behoeve van haar glossy, om op het laatste moment aan de kant te worden geschoven zodat de journalist de oud-Bond in krakkemikkig Engels kan onderwerpen over zwarte dildo's en Grace Jones – want dat wil de lezer van *Janine* natuurlijk weten. De camera vangt de gêne en teleurstelling in Jansens gezicht, ingrijpen doet ze niet.

Tegelijk is Cohens documentaire veel meer dan de registratie van een val. De vraag wat Jansen drijft, wordt volledig beantwoord in beeld, als ze musiceert, of bezweet en verdwaasd blijkt van een sessie. En collega-musici, waaronder Jansens ex-vriend Julian Rachlin, maken eloquent inzichtelijk wat haar spel zo bijzonder maakt, en durven ook kritiek te uiten op haar drang naar perfectie. Zo wordt Janine, ook zonder al te veel zelfanalyse, alsnog een rond portret. Als de stervioliste al slachtoffer is, dan toch vooral van haarzelf. Dit is wat ze wilde, redeneert een collega nuchter: een superster zijn.

Bor Beekman